

Positieve Gezondheid in de gemeente: 6 tips voor implementatie

Mensen zijn niet hun aandoening. Toch focussen we daar in de zorg doorgaans wel op. Alle aandacht gaat uit naar klachten en gezondheidsproblemen, en hoe we die kunnen oplossen. Positieve Gezondheid kiest een andere invalshoek. Het accent ligt niet op ziekte, maar op mensen zelf. Op hun veerkracht en op wat hun leven betekenisvol maakt. Daarom wordt mensen gevraagd wat zij zélf het liefst willen veranderen. Je spreekt daarmee hun bron van veerkracht aan. Steeds meer professionals vinden in Positieve Gezondheid de sleutel om dat wat vastloopt in de zorg te verbeteren. Of het nu gaat om spreekuren, de zorg voor patiënten of beleidskeuzes.

Positieve Gezondheid op collectief niveau

Een vaak gestelde vraag is, of gemeenten Positieve Gezondheid ook in kunnen zetten om de gezondheid van groepen burgers te bevorderen? Bijvoorbeeld in de wijk, op school of in de buurt? Veel mensen kennen het spinnenwebmodel van Positieve Gezondheid als instrument om van één individu de Positieve Gezondheid in kaart te brengen en daarover in gesprek te gaan. Met een uitbreiding naar de leefomgeving biedt Positieve Gezondheid ook houvast voor verbeteringen in de bredere leefomgeving. Daarmee maken we de stap van het individuele naar het collectieve niveau.

Het staat in het beleidsplan, en dan?

Uit een recente inventarisatie van iresearch blijkt dat 51% van de Nederlandse gemeenten Positieve Gezondheid benoemt in de actuele gezondheidsnota. De intentie om met Positieve Gezondheid te werken is er dus. Sommige gemeenten zetten Positieve Gezondheid in om de sociale en fysieke omgeving van mensen te versterken. Andere omarmen het omdat ze willen bijdragen aan leefplezier, veerkracht en eigen regie van bewoners. Dit is een prachtige ontwikkeling. Het biedt echter nog geen garantie voor daadwerkelijke implementatie van het gedachtegoed. Dat komt met name omdat gemeenten worstelen met de vraag ‘hoe pak je dat aan, Positieve Gezondheid op collectief niveau?’ Gelukkig is er een aantal mooie praktijkvoorbeelden in Nederland. Met name in Limburg hebben provincie en gemeenten de afgelopen twee jaar stevig aan de weg getimmerd. Op basis van die voorbeelden kunnen we een aantal basisprincipes voor Positieve Gezondheid op collectief niveau formuleren.

De basis van goede implementatie

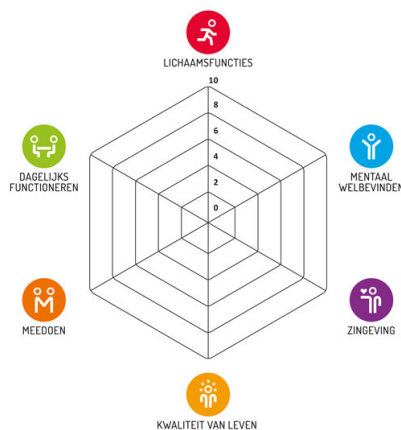
1. Zoek een haakje: koppel Positieve Gezondheid beleidsmatig aan een maatschappelijke uitdaging en geef het zichtbaar een plek in beleidsplannen of agenda's. Dit nodigt andere partijen uit om aan te haken.
2. Draag verantwoordelijkheid breed: hoe meer partners meedoen hoe beter en hoe meer impact op de maatschappelijke uitdaging.
3. Houd oog voor waar het schuurt: je zult vertrouwde processen moeten loslaten en de regie uit handen geven. Het gaat erom om met elkaar aan een gemeenschappelijk doel te werken. Laat je niet verleiden door politieke, bestuurlijke of commerciële belangen.
4. Denk vooraf na over burgerparticipatie: met burgerparticipatie vergroot je het gevoel van eigenaarschap wat bijdraagt aan de mate waarin mensen regie over eigen leven nemen.
5. Breng focus aan: de breedte van Positieve Gezondheid is de kracht, maar kan ook de valkuil zijn. Kies met elkaar voor initiatieven waar de energie zit.
6. Stuur op de grondbeginselen van Positieve Gezondheid: zorg ervoor dat veerkracht, zeggenschap en eigen regie de uitgangspunten zijn van hoe je het proces inricht.

Positieve Gezondheid op collectief niveau draagt bij aan betere samenwerking tussen zorg en welzijn in de regio: het werkt ontschottend doordat partijen vanuit een gezamenlijke visie eenzelfde taal spreken. Deze samenwerking levert een integrale aanpak op die bewoners en (zorg)professionals als constructief en prettig ervaren.

Malou Timmers

Projectmanager, Institute for Positive Health

www.iph.nl

Huber maakte Positieve Gezondheid visueel als spinnenweb met 6 assen. Elke as staat voor één van de 6 dimensies.

Bronnen & Inspiratie:

- Institute for Positive Health i.s.m. Koploperafel Publieke Gezondheid (2018) – Hoe Positieve Gezondheid de publieke gezondheid helpt versterken. Praktijkvoorbeelden en modellen. Een notitie van de Koploperafel Publieke Gezondheid. <https://iph.nl/hoepositievegezondheid-depubliekegezondheidhelptversterken/>
- Institute for Positive Health (2018) – Positieve Gezondheid en het geheim van Limburg. <https://iph.nl/positievegezondheid-en-hetgeheim-van-limburg/>
- Institute for Positive Health (2018) – Indekerngezond, eerste wijkproject rond Positieve Gezondheid van start. <https://iph.nl/indekerngezond-eerste-wijkproject-rond-positieve-gezondheid-van-start/>
- Louis Bolk Instituut – Positieve Gezondheid en leefomgeving. De wijk gezonder maken vanuit Positieve gezondheid. <http://www.louisbolk.org/nl/voeding-en-gezondheid/positieve-gezondheid/positieve-gezondheid-en-leefomgeving>
- Gemeente Utrecht Volksgezondheid- https://www.utrecht.nl/fileadmin/uploads/documenten/zorg-en-onderwijs/informatie-voor-zorgprofessionals/Bouwen_aan_een_gezonde_toekomst_interactief.pdf
- iresearch (2018) – Positief Gezonde Gemeenten - <https://www.iresearch.nl/positieve-gezondheid/>
- Leertuin Positieve Gezondheid. Eigen regie en leefbaarheid in wijken en dorpen (2018) – www.denieuweleefstijl.nl